

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Slovenski mladeniči! Bratje telovadci!

Dne 26. julija t. l. priredi »Zveza telovadnih odsekov« v Škofji Loki svojo prvo javno telovadbo. Glasom Zvezinega poslovnika so obvezani vsi telovadni odseki, da se po svojih članih udeležijo te prireditve, ki ima namen pokazati moč skupnega našega dela. S tem namenom pa hočemo združiti še drug namen. Ta dan nameravamo ustanoviti

vseslovensko mladeniško organizacijo.

Zato vabimo ne samo člane naših »Telovadnih odsekov«, temveč vse poštene slovenske mladeniče; vabimo vse člane naših izobraževalnih društev, da se udeležijo te mogočne manifestacije prave slovenske mladine. Tesno združen s to prireditvijo bude tudi

poučni mladeniški tečaj,

ki se bo vršil ravno tam drugi dan, to je v ponedeljek, dne 27. julija. K temu poučnemu tečaju, ki bo po izbranih predavateljih zanimiv in velepomemben, vabimo zlasti naša društva, da odpošljejo svoje zastopnike.

Slovenski mladeniči, bratje telovadci, na krov!

Vsakdo, kdor le more, naj pohiti dne 26. in 27. julija v Škofjo Loko, ki bo gledala ta dan armado poštene slovenske mladine, zbrane pod mogočnim praporom, ki nosi napis:

»Vse za vero sveto in domovino drago!«

Za »Slov. krščansko-socialno zvezo«:

Dr. J. E. v. Krek, t. č. predsednik.

Za »Zvezo telovadnih odsekov«:

Dr. Lovro Pogačnik, t. č. predsednik.

Z radostjo pričakujemo tega mladeniškega telovadskega zbora. Telovadni dan naj pokaže, kako si je v disciplini telo pokorilo duha, izobraževalni dan pa naj v duhu pokaže pot do vednosti in čednosti! Javna telovadba bo navdušila za telesne vaje vso mladino po širni domovini, da ga ne bo večjega kraja brez telovadnega odseka, poučni tečaj pa nam bo vzgojil

voditeljev za izobraževalna društva, pionirjev prave ljudske prosvete! Kaj pomeni potem proti tem bataljonom poštene slovenske mladeži nekaj zasleplencev, ki so na visokih šolah izgubili vero in srce za ljudstvo, pa se družijo ravno te dni s strupenimi sovražniki našega naroda, z Nemci, da demonstrirajo proti enakopravnosti katoličanov na vseučiliščih? Kaj pomeni teh bore fantov? Veselo znamenje življenja, da se vse, kar je mlado, čilo in idealno, zdaj tako giblje, zbira in organizira! Trdno jamstvo za bodočnost, ko vidimo, da se tembolj krepijo vrste krščanske demokracije, čimbolj se brezverstvo izkuša zlasti med mladino vgnjezditi! Krščanska mladež, rasti, napreduj, zmaguj!

Somišljeniki, pripravite se vsi za veliko julijsko manifestacijo!

Poziv slovenskemu liberalnemu in radikalnemu vseučiliškemu dijaštvu!

Liberalni in radikalni slovenski akademiki! V sedanjih vseučiliški aferi nastopate z nemško-nacionalnimi burši skupno za »svobodo znanosti« in »akademiško svobodo«. Dobro! Če Vam je resno na tem, da se zavzamete za svobodo na akademskih tleh, pokažite to moško in odločno tudi na ta način, da se b i t o svobodo najprej priborite! Drugače slovensko ljudstvo ne bo verjelo, da Vam je resnične svobode mar in bo Vaše deputacije, ki jih skupno z Nemci pošiljate k rektorjem, smatralo za otročarijo, pri kateri nič ne riskirate! **Podajte se torej še ta teden bodisi na Dunaju bodisi v Gradcu v svojih društvenih čepicah in trakovih na vseučilišče!** Pokažite, da v resnici hočete uveljaviti akademiko svobodo, za katero se zdaj zavzamete v ponižni družbi z nemškimi »finki«. Saj Vam Nemci nič ne bodo storili, ko so vendar zdaj Vaši zavezniki v boju za svobodo na akademskih tleh!

Torej — Triglavani, Savani, Taborjani, Slovenijani — ta teden na vseučilišče kot enakopravni činitelji — saj ste kot taki po zakonu priznani in Marchet je to jasno v zbornici povdarjal — torej v čepicah in trakovih na svobodna tla vseučiliška! Demonstrirajte na ta preprosti način za akademiko svobodo!

Če pa tega ne storite, potem bo vsa slovenska javnost smatrala Vas za strahopetce in »Stiefelputzerje« nemških buršov. Prepričani smo, da tega ne boste dopustili in da boste že s stališča svoje akademiške časti radevolje na vseučilišču pokazali, da tudi dejansko zastopate načelo akademiške svobode!

Mi čakamo!

Vseučilišča pretrepališča.

Veliki nemiri v Inomostu. — Kmetje prikorakajo? — Slovenski liberalni dijak se vdnjajo buršom. — Dunajčani hočejo prikorakati pred univerzo. — Noben razdor v krščansko-socialni stranki. — Zagovorniki Siczynskega na nemški strani.

Dne 19. t. m. so svobodomiselnih dijakov v Inomostu — katerih je sicer mnogo manj kot katoliških — zasedli vseučilišče. Posebno so se bali kmetov, ki baje nameravajo prikorakati v Inomost. 3000 jih bo prišlo — tako kroži po mestu. Policija je zasedla vse ulice. Nato prikoraka 150 katoliških akademikov, vsi s palicami. Svobodomiselnih dijakov so jim morali napraviti prostor, ker drugače bi bili tepeni. V avlo so prišli tudi socialni demokratje, nedijaki. Nato so katoliški dijak poslali k namestniku deputacijo in izjavili, da resnično prikorakajo v mesto kmetje, ako nameravajo rdečkarji pomagati svobodomiselnim. Rdečkarji so se nato ustrašili in jo z univerze popihali, kamor so se vstulili brez pravice. Po končanih predavanjih se ni nobena stranka hotela iz vseučilišča umakniti. Liberalci so zahtevali, naj klerikalci obljubijo, da ves ta semester ne bodo prirejali demonstracij. Klerikalci so to odločno odklonili. Končno se je profesorjem posrečilo nekoliko pomiriti razburjenje duhove. Katoliški dijak so vseučilišče zapustili, svobodomiselnih so odšli za njimi, na cesti je prišlo do pretepa. Policija je posegla vmes, potegnila sablje in začela mahati po dijaških glavah. Ranjenih je 13 dijakov, trije liberalni zelo težko. Večinoma so jih dobili liberalci po buticah, ker so bili preveč nadležni. Ponoči so pobili šipe pri uredništvih katoliških časnikov in katoliških akademskih društvih — nekje so liberalni kulturobojnik demoliirali celo vrata in zid. Baje pridejo kmetje res v mesto, ker so na deželi razširjeni lepaki, ki pozivljajo na obrambo proti liberalnim

sirovinam. Vojaštvo in orožništvo je kon-signirano.

Graški in inomoški burši so poslali češkimi in slovenskim liberalnim akademikom v Prago brzovjavne pozdrave! Bratstvo med slovenskimi liberalci in nemškimi nacionalci graškega kalibra bujno cve-te. To seveda ni brezdomovinsko, ni »črna internacionala«, ni »klerikalno ultramontansko nenarodnjaštvo.«

Na dunajski univerzi je mir. V avli so se sicer liberalci in katoliški dijak, ki so prišli v velikem številu v društvenih znakih in barvah, grdo gledali, pa si niso nič naredili!

Vseučilišča so v nevarnosti! Tako je izvajal na konferenci svobodomiselnih nemških strank, ki so zborovale včeraj zvečer, profesor Waldner. Edina rešitev da je Marchet! Če pride drug, krščanski socialcem prijazni naučni minister, bo podelil katoliškim akademskim društvom enakopravnost tudi dejansko in potem — gorje vseučiliščem! Torej, na tako slabih nogah stoji liberalna znanost, da jo le Marchet še vzdržuje!

Parlamentarnih posledic dijaški nemiri skoro gotovo ne bodo imeli nobenih. Odsek nemške devetorice je sicer izjavil, da po zadnjih dogodkih ni več mogoče nemškonacionalnim strankam nastopati skupno s krščanskimi socialci, vzlic temu pa da se spor ne sme nikakor poostriiti. Če pride do skrajnosti, bo moral Marchet odstopiti, vrh tega pa Slovani, zlasti Slovenci, z veseljem gledajo, kako so si Nemci v laseh in kako je nemška »Gemeinbürgschaft« zopet splavala po vodi. Becku se je posrečilo duhove pomiriti. Konferiral je z Luegerjem. Nemški svobodomiselnih ministri Derschatta, Marchet, Prade, so se posvetovali z Ebenhochom in Gessmannom. Uspeh je baje povoljen.

Včeraj opoldne je bil starešina »Karloline«, Miha Aldrian, na graškem vseučilišču promoviran za doktorja prava. Navzoč ni smel biti razun profesorjev in promovenda nihče.

Dunajski meščani se pripravljajo, da korakajo na univerzo in demonstrirajo proti rektorju, krščanemu judu Ebnerju, ki je kmete psoval z bando. Ko je krščansko-socialni poslanec Drexel šel včeraj mimo tehniške, so smrkolini nanj pljuvali. Dunajčani so izgubili potrpljenje in hočejo mlekozobim študentom, ki komandirajo celo

LISTEK.

Boj Jetiki.

Pomožnega društva »Viribus unitis« za bolne na pljučih nova pota v boju proti jetiki.

Večina ljudi živi natlačena v velikih mestih, pa niti ne slutiti, kakšni sovražniki vedno z vseh strani na njih preže in kako med njimi razsaja jetika, ta najrazširjenjša vseh zajedavskih bolezn. Dokazano je, da je imel vsak drugi prebivalec velikega mesta v svojem življenju že z jetiko opraviti, ne da bi za to vedel. Strah pred to boleznijo je bil vselej velikanski, sredstva proti le količikaj nevarnim oblikam pa neznatna, tako da so se bali lažje oblike imenovati s pravim imenom. Koliko anemij, kroničkih bronhijalnih katarov, želodčnih in črevesnih katarov je moralo pomagati, da s svojim imenom zakrijejo pravi vzrok obolenja in pomire bolnika! Celo na klinikah nahajamo imena, kakor Morbus Vientensis itd. na črni vzglavnih deščicah, da bi bolnik ne zvedel resničnega vzroka svoje bolezni. V več nego polovici mrličev, v nekaterih industrijskih krajih do v 90 odstotkih vseh obdukcijs se dobi tuberkuloznih gnezdišč, katerih mnoga so sicer že zaceljena, vkljub temu pa moramo 30

odstotkov vseh smrtnih slučajev v starosti od 15 do 60 let pripisati tej bolezni.

V očigled temu strašnemu dejstvu je bila ustanovitev pomožnega društva za jetične čin kulture, potreba. Leta in leta se je moralo novo društvo boriti z nešteti težavami, dokler se mu ni posrečilo, da se je ustalilo v večini kronovin. Hvala Bogu, sedaj jih dela že mnogo v dosegu visokega celja, mi pa nameravamo v jubilejskem letu ustvariti nekaj, kar je v Avstriji še popolnoma novo. Dognano je, da so otroci, ki vzrastejo med nezdavim mestnim zidovjem, mnogo bolj podvrženi jetiki nego oni, ki delajo večji del dneva pod milim nebom. To izkustvo je dalo v drugih deželah povod, da so ustanovili poljedelske naselbine, kakor se nahajajo na Švedskem, Angleškem in Danskem. Pri nas v Avstriji uživajo to dobroto šolski otroci; za njih imamo počitniške kolonije, naselbine ob morju, v kopalniščih in postaje za varstvo otrok. Pomožno društvo za jetične samo vzdržuje dom za otroke, katerih roditelji so jetični in ki je pri njih nevarnost, da se doma okužijo. Vsi ti zavodi delajo združeno na to, da bi slabotne otroke okrepili in ojačili, vsposobili za odpor, zlasti proti infekciji jetike. Na ta način se skrbi za otroka, dokler obiskuje šolo, dokler še ne pozna vse resnosti življenja. S 14. letom zapuste otroci šolo, in kljub skrbni negi, ki so jo uživali, kako slabotne, okrepitve po-

trebne, slabo hranjene otroke vidimo med njimi! Sedaj morajo zapustiti večino zavodov, da vdobi mesta prihodnji zarod, starši pa silijo, da se sedaj kaj praktičnega nauče, da bi čimprej kaj zaslužili in si položili temelj bodočemu sigurnemu zaslužku. Navadno se tedaj pač ne vpraša več je-li otrok sposoben za to ali ono, niti se preiskuje, ali so zadostne moči, s tolikim trudom nabrane vsled bogate društvene podpore. Matere mislijo glede deklic skoro vedno le na šivanje ali pa vtaknejo nerazvitega otroka v tvornico, da dečke pa je vsako še tako težko rokodelstvo dobro dovolj. In tako se pripeti, da se dobi, ko se otroci razvijajo in najbolj potrebujejo nege in ugodnih življenjskih pogojev, nihče več zanje ne briga, in mnogokrat uniči nekoliko mesecev vse, kar je dolgoletna skrb društva dobrega storila. Deček v vroči, premalo zračni delavnici, deklica, ki mora cele dneve sklonjena presedeti v prenapolnjenem prostorčku, da se nauči šivati, oba dobita takoj z nova kali smrtne bolezni.

Kako se naj temu odpore? Pomožno društvo si je postavilo nov cilj; v jubilejnem letu bi tudi ono rado storilo svoje za otroke, in sicer za otroke, ki so zapu, stili šolo in so pomoči najbolj potrebni.

V bližini Dunaja naj bi se ustanovilo poljedelsko naselbino, ki se ima oživotvoriti še to poletje. Slabotne otroke, ki so do-

končali šolo, in revna, anemična, bolelna mlada bitja, katerih moč ne zadošča za delo v velikem mestu, na kratko: kandidati jetike — bi pomožno društvo za jetične rado spravilo na kmete ter jim nudilo priložnost, da si okrepijo organizem ter postanejo trdni, za delo sposobni ljudje. Hiša v zdravi legi, vrt in kos polja — to je vse, česar treba, da se oživotvori taka naselbina. Tam naj dobe ožjenci higijeniško vzgojo, naj delajo v vrtu, pridelujejo sadje, sočivje in cvetlice; na pristavi naj se mestni otroci odgoje za zdrave, vrle poljske delavce. Na Angleškem je več takih naselbin. Tam stoje na stališču, da so bolniki, ki so potrebni, da si opomorejo, lahko okrepe, če tudi malo delajo. V Frimley-u n. pr. se pričena s tem, da morajo rekonvalescenti vsak dan eno uro pobirati suhljad v bližnjem gozdu, temu sledi pletev gredic, kopanje zemlje, sajenje rastlin. Malo časa se ta mladina, ki je ves dan na prostem, tako okrepi, da zamore delati do šest ur na dan. Seveda je naloga zdravnikova, razdeliti delo tako, da so vedno vmes odmori, tudi v zvezi z ležanjem. Tako podjetje se mora, če je pod praktičnim vodstvom, sčasoma skoraj samo vzdrževati. Seveda je naloga vodstva, da pridelke vrta, perutninarstva in mlekarne čim ugodnejše vnovči. Treba najti in urediti v to potrebne poti. Vsak teden naj potem majhni in veliki delavci dobijo svojo plačo

vlado, prerešati nekoliko njihove svobodomiselnosti.

Od »Neue Freie Presse« in »Tagespost« kolportirana vest, da krščanski socialci ne odobravajo nastopa Hagenhoferjevega, ki je pripeljal s seboj na graško univerzo 200 kmetov in da vsled tega preti razdor med krščanskimi socialci in konservativci, je izmišljena in izraža le pobožno željo »kulturobojnikov«.

Rektor dunajske tehnike je deputaciji dijakov dejal, da nikakor ne odobruje, da so enakopravne katoliške dijake hoteli prikrajšati za njihovo akademiško svobodo!

Listi spominjajo sedaj na sledeče dejstvo: Ko so lani hoteli vseučiliščniki v Monakovem vprijeti demonstracije, jim je rektor odločno dejal: »Gospodje, nismo v Avstriji... Značilno!

Nemškonacionalno dunajsko dijaštvo je včeraj izjavilo, da se izgrede proti katoliškim dijakom preteklo soboto ni udeležilo, temveč da so te izgrede provocirali le judovski svobodomiselni dijaki.

Rusinsko dijaštvo — »Reichspost« od 19. t. m. jih imenuje »die Siczynski-Leute« (Siczynski — morilec grofa Potockega) se je pridružilo svobodomislemcem. Dober tek!

Iz javne seje trgovske in obrtne zbornice.

Ljubljana, 20. maja 1908.

Včeraj, v torek, 19. t. m., se je vršila ob pol 5. uri popoldne v mestni dvorani javna seja naše trgovske in obrtne zbornice. Začetkom seje spominjal se je predsednik g. Lenarčič umrlega podpredsednika g. Kollmanna, našteval njegove vrline in ga priporočal v blag spomin. Zbornica je stoji poslušala predsednikovo izvajanje. Predsednik je potem poročal, da je treba namesto umrlega g. Kollmanna poklicati namestnika. Ker je pri zadnji volitvi v trgovsko in obrtno zbornico dobil g. Bürger največ glasov, bode zbornica poklicala g. Bürgerja v zbornico. G. tajnik zbornice je nato poročal, da je zbornica sprejela od raznih zbornic sozolja ob smrti g. Kollmanna. Računski zaključek je ministrstvo potrdilo. Ravnateljstvo južne železnice je sporočilo zbornici, da misli upeljati dva nova vlaka št. Peter-Reka. Ravnateljstvo je sporočilo, da se je želja zbornice, da se upeljeta dva nova vlaka Ljubljana-Trst in obratno, uvaževala, vendar pa se je morala odložiti na poznejši čas. Zbornica obrnila se je tudi na merodajno mesto, da se kemično preizkuševališče tako preuredi, da bo koristilo tudi industriji in trgovini. Tajnikovo poročilo se je odobrilo. Vršila se je volitev podpredsednika zbornice namesto umrlega g. Kollmanna. Oddanih je bilo 17 glasov. Od teh je dobil konfekcionar g. Mejač 11, g. Schrey 5 in g. Hren 1 glas.

G. Kregar je stavil sledeči nujni predlog: Poštno ravnateljstvo se naprosi, da vse potrebno ukrene, da se čim prej prične dostavljati interesentom, zlasti obrtnikom in trgovcem, vse ekspresne pošiljke bodisi pisma ali drugo blago, naravnost iz kolodvora in takoj po prihodu vlakov. Pri utemeljevanju poudarjal je gosp. Kregar, da imajo že po vseh večjih mestih upeljano, da se ekspresne pošiljke naravnost iz kolodvora interesentom dostavljajo. Tudi manjša mesta in kraji imajo to, kakor n. pr. Inomest, Münzschlag itd. Zakaj bi v Ljubljani ne dobili te udobnosti? Velikega pomena za obrtnika in trgovca je, ako hitro dobi v roko naročilo ali pa naročeno blago. Ako n. pr. zjutraj pride ekspresno pismo z gorenjskim vlakom, v katerem je ekspresno naročilo, potem dotični trgovec ali obrtnik, če hitro prejme to pismo, lahko odpravi do opoldanskega vlaka naročeno blago. To

po zaslugi, to jih vspodbuja. Prvikrat pač občuti tedaj ta mladina odgovornost in skrb za samega sebe, kajti s prisluznim denarjem naj potem deloma poravnava svojo preskrbo v naselbini. Mladina, ki jo je taka vzgoja v naselbini okrepila in usposobila za delo na polju, ko zapusti naselbino, za more mnogo pripomoči, da se pojmi o zdravstvu širijo med ljudstvom in zlasti tudi pomagati, da poneha priseljevanje množic v velika mesta, ki je tolike škode za prebivalstvo.

Veliko je podjetje, ki si ga je pomožno društvo postavilo za cilj, toda zakaj bi se ne posrečilo v naši Avstriji, kar uspeva v drugih deželah? To bodi darček, ki ga društvo »Viribus unitis« v jubilejskem letu prispeva k velikemu gibanju »skrb za otroka«. Naj ustanovitev poljedelskih naselbin uglaja pot na tej ledini, naj »društvo za jetične« dovrši delo, ki si z njim zasluži najvišje pokroviteljstvo našega ljubljenskega cesarja!

je pa mogoče le, če bi se začelo dostavljati direktno in takoj po prihodu vlakov. Sedaj se na kolodvoru naloži in pelje v glavni poštni urad v mesto, tam se izloži in potem šele začne dostavljati. Še hujše je, ako imajo vlaki zamudo ali pa ako se poštnemu vozu pripeti kaka nesreča. Govornik pravi, da je videl dne 2. marca letos na kolodvoru ob pol 6. uri, kako se je velikemu obloženemu vozu kolo strlo. Letati so morali, predno so dobili kolo. Zbornica je soglasno sprejela ta predlog.

G. Kregar je dne 26. februarja 1903. stavil in utemeljeval sledeča predloga: V Ljubljani naj se osnuje v III. okraju (Dvorski okraj) nova poštna filijalka. Drugi predlog pa se je glasil: V Ljubljani naj se dve poštni filijalki, to je na Starem trgu in na Cesarja Jožefa trgu erarizirata.

G. Hribar je predlagal in utemeljeval letos, da bi se ob stiku Tržaške, Bleiweisove in Rimske ceste v Ljubljani (to je tretji dvorski okraj) ustanovila filijalka. Potem drugi predlog: poštna urada na Cesarja Jožefa trgu in na Starem trgu naj se erarizirata.

Predloga sta ena in ista. Tudi leta 1903. je zbornica Kregarjeva zgoraj omenjena predloga soglasno sprejela, ravno tako v včerajšnji seji Hribarjeva. Radovedni smo, ali se bodo te želje naše trg. in obrtne zbornice upoštevale in uresničile ali ne.

Tudi predlog, da se opozori c. kr. trgovsko ministrstvo in c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu na tesnobo prostorov pri tukajšnji glavni pošti in pa na nedostatno uredbo ljubljanske telefonske centralne ter ju pozove, da v obeh smereh skrbita za nujno in temeljito odpomoč, je zbornica odobrila.

Pri predlogu: Glede na ustavno-pravno zagotovitev gradnje belokranjske železnice in s tem dosežene železnične zveze Sisek, Karlovce, Ljubljana, zadobi proga Ljubljana, Vrhnika, Hotedršica, Razdrto, Štanjel, ki bi tvorila najkrajšo samostojno železnično zvezo med Siskom in avstrijskim Primorjem ter bi po dogradnji že projektirane proge Kamnik-Polzela omogočila via Zeltweg 3. železnično zvezo s Trstom, v obdržavem in prometno-političnem oziru izredno velik pomen, je poudarjal g. Hribar, kake važnosti bi bila ta železnica. Po njegovem mnenju bi stala železnica od Vrhnike do Hotedršice 6 milijonov, naprej do Štanjela pa 10 milijonov kron. Tudi ob času vojne bi bila ta železnica velikega pomena.

Oglasil se je g. Dittrich iz Postojne in želel, da bi zbornica obenem s Hribarjevim predlogom sprejela tudi predlog, naj se merodajni krogi zavzamejo za to, da se bo čim prej tudi pričela graditi železniška zveza Štanjel, Razdrto, Postojna, Cerknica in se zveže z Dolenjsko železico pri Vel. Laščah.

Od tam bi šla ta železnica proti Kočevju, od Kočevja pa naj se napravi proga čez Črnomelj v Metliko, in se tako zveže z belokranjsko železnico. S tem bi Notranjska dobila zvezo z Dalmacijo. Hribarju ta predlog ni bil všeč, videlo se je na njem nekoliko nervoznosti, kljub temu, da ga je gosp. Dittrich opetovano počastil, z »velespoštovanim in velezaslužnim gospodom predgovornikom«.

Posredoval je predsednik in pripomnil, naj se predlog gosp. Dittricha tako uredi, da se bo glasilo Postojna, Cerknica in eno točko Dolenjske železnice. Predloga je zbornica odobrila. Gosp. Hribar je nadalje navajal nedostatke pri vožnji pošti in telefonu. Temu se mora odpočiti. Zbornica naj se obrne na merodajno mesto, tudi naj se sistemizuje prostor kontrolorja pri tukajšnji telefonski postaji. Nadalje naj se poštno ravnateljstvo naprosi, da ustanovi za vasi Ježica, Črnuče, Ježa, Mala vas svoj poštni urad.

Hribar je stavil tudi predlog, naj zbornica priredi v Prago k razstavi posebni vlak. Predlogi so bili vsi sprejeti, pri zadnjem predlogu je omenil g. predsednik, da bo zbornično predsedstvo poprašalo in se bo videlo, koliko zanimanja se bo našlo za Prago.

Za namestnika v pridobinsko deželno komisijo za Kranjsko je bil izvoljen usnar in mestni oče v Kranju gospod Rakovec.

O dopisu deželnega odbora v zadevi trgovske šole v Ljubljani, se je zbornica izrekla, da stoji na stališču in ne more opustiti misel na višjo trgovsko šolo, pač pa ne nasprotuje ustanovitvi nižje trgovske šole v Ljubljani. Zbornica nasvetuje tudi deželnemu odboru, naj ta skliče enketo, da se pogovori o podrobnostih učnega načrta omenjene šole. Enketa naj bi obstojala iz dveh zastopnikov dežel. odbora, katera imenuje deželni odbor, dveh zastopnikov trgovske in obrtne zbornice in pa poročevalca trgovske šole v deželno zboru. Zbornica je takoj izvolila kot zastopnika v enketo gg. predsednika Lenarčiča in zborničnega tajnika Murnika.

Prošnja pripravljalnega odbora za ustanovitev »gostilničarske in natakarske šole« za podpore tej šoli, je v najboljšem tiru. Zbornica bo storila vse in pokrila del stroškov nameravanega kurza, kateri se ima vršiti. Zbornica je nadalje dovolila 50 kron, da jih kraj. odbor za pletarstvo in vrborejo v Dolskem in Dolu razdeli med najpridnejše učence te šole. K stroškom krojaškega strokovnega tečaja v Škofji Loki bo zbornica prispevala z 100 kronami. Poročilo glede vršitve pomočniških preizkušanj sprejela je zbornica na znanje in izvolila odsek treh članov. V ta odsek so bili izvoljeni gg. Velkavrh, Vidmar in Kraigher.

Pomočniške preizkušnje, ki jih predpisuje obrtna novela, so obvezne za vse vajence v rokodelskih obrtih. Vsi tisti vajenci rokodelskih obrtov, katerim je potekla ali poteče učna doba po 16. februarju t. l., se morajo podvreči pomočniški preizkušnji. Vajenec, ki je dovršil učno dobo, pa ni napravil pomočniške preizkušnje, postane lahko prost, ali on ni polno vreden pomočnik (Geselle) in, kar je najvažnejše, zaprta mu je pot v bodočnosti do obrtne samostojnosti, postati ne more samostojen mojster. Pomočniške preizkušnje se bodo delale pred posebnimi, nalašč v ta namen ustanovljenimi izpraševalnimi komisijami. Take izpraševalne komisije so se ustanovile pri nas že pri malone vseh obrtnih zadrugah, ki imajo za člane ali le rokodelce ali pa poleg drugih obrtnikov tudi rokodelce. Takih združnih izpraševalnih komisij je na Kranjskem sedaj že okoli 25. Preizkuševalne komisije obstoje iz predsednika in dveh prisednikov. Predsednika in njegovega namestnika imenuje za dobo treh let pristojno okrajno glavarstvo, odnosno v Ljubljani mestni magistrat. V ta imenik se morejo sprejeti le taki mojstri, ki so najmanj že tri leta samostojni, in le taki pomočniki, ki so že štiri leta pri svojem obrtu kot pomočniki. Za vsako posamezno preizkuševalno komisijo pri obrtnih zadrugah je deželna vlada izdala poseben izpraševalni red. Ti izpraševalni redi imajo podrobne določbe o tem, kako se morajo vršiti preizkušnje. Stroške za te preizkušnje pri združnih izpraševalnih komisijah trpe zadruge, katera pa pobira zato preizkuševalne pristojbine od izpraševancev v izmeri, ki jo določa izpraševalni red. Pristojbine so pri različnih zadrugah različne. Revnim izpraševancem se sme pregledati plačilo preizkuševalne takse. Pri združnih izpraševalnih komisijah bodo delali praviloma preizkušnje le vajenci, odnosno pomagači tistih mojstrov, ki so člani posamezne zadruge.

Pomočniške preizkušnje pa se bodo vršile tudi pri obrtno-oblastveni preizkuševalni komisiji. Pri nas je v mnogih krajih organizacija v obrtnih zadrugah še pomanjkljiva, v mnogih sodnih okrajih, da celo v političnih okrajih sploh še ni obrtnih zadrug. Vipavski sodni okraj, ki je nekako sam zase, nima nobene obrt. zadruge, v celem kočevskem okraju še ni obrtne zadruge. Za vajence takih mojstrov, ki niso člani nobene zadruge, nadalje za vajence, ki so se izučili rokodelstva v kakem tovarniškem obratu, kakor tudi za vajence takih mojstrov, ki pripadajo zadrugi, katera pa ni poskrbela za vršitev preizkuševalne komisije, je bilo treba poskrbeti, da morejo po dovršitvi učne dobe napraviti obligatorično pomočniško preizkušnjo. V ta namen ukazuje zakon, da ustanove obrtna oblastva oblastvene izpraševalne komisije, ki so sestavljene na podoben način, kakor združne izpraševalne komisije. Komisiji načeluje predsednik, člana pa sta po en mojster in po en pomočnik onega rokodelstva, ki se ga je izučil vajenec. Obrtni red dovoljuje, da se oblastvena komisija ustanovi za več političnih okrajev skupaj, odnosno tudi za celo kronovino. Ker je na deželi razmeroma le malo vajencev, ki pridejo za te preizkušnje v poštev, kajti te oblastvene preizkuševalne komisije so pravzaprav le nadomestilo za združne komisije, ter je v večini krajev na deželi nemogoče sestavljati take izpraševalne komisije, kajti nedostaje pomočnikov s potrebno kvalifikacijo, se je na Kranjskem ustanovila le ena oblastvena izpraševalna komisija, in sicer v Ljubljani. Predsednik te komisije je ravnatelj umetnoobrtne strokovne šole gosp. Ivan Šubic, preizkušnje, se bodo vršile v prostorih omenjenega zavoda. Ta uredba je bila v danih razmerah edino mogoča, je pa jako umestna, ker daje jamstvo, da se bodo preizkušnje enotno in zadovoljivo vršile. Stroške za obrt.oblastveno komisijo v Ljubljani trpi trgovska in obrtniška zbornica. Preizkuševalna komisija je že konstituirana, sestavljen je imenik prisednikov komisije, razdeljen po posameznih rokodelskih strokah, vlada je tudi že izdala izpraševalni red. Prve preizkušnje se bodo vršile že 1. junija. Va-

jencem je vlagati prošnje za pripustitev k preizkušnji na predsedstvo oblastvene preizkuševalne komisije v Ljubljani. Pri stojbina znaša šest kron, revne vajence se sme plačila pristojbine oprostiti. Pristojbino je plačati pred preizkušnjo.

Sledila je tajna seja, v kateri so se rešile razne prošnje.

HRVAŠKA.

Ban Rauch o vseučiliškem vprašanju.

Baron Rauch je po konferenci z ministrskim predsednikom dr. Wekerlom nekemu sotrudniku »Pester Lloyd« med drugim rekel, da pričakuje, da se prične 20. t. m. inskribiranje na vseučilišču nemoteno. On da bo ščitil vso mladino, ki se hoče učiti, pred žalitvami stavkujočih in njihovih pomočnikov. Glede predsednika akad. odbora Verniča je rekel, da je razžalil akademski senat in promovente ter poslednjim grozil z bojkotom; za to da je bil primerno kaznovan, in s tem da je zadeva končana. K temu je omeniti, da je bil Vernič v resnici policijskim potom kaznovan na temelju nekega cesarskega patenta iz leta 1851 — iz absolutistične Bachove dobe — kakor da bi bil član prepovedanega društva. Kako se to dejstvo stinja iz izjavo bana Raucha? Če je storil ono, kar navaja ban Rauch, moral bi Vernič priti pred porotnike. In tem — tako sklepa javnost — ban ne zaupa.

Dogodki na hrvaškem vseučilišču.

Hrvaška vlada obljublja revnim dijakom na kmetih obile podpore, da bi se dali zopet inskribirati na zagrebškem vseučilišču. Tudi jim obljublja oboroženo pomoč ter je v ta namen poklicala v Zagreb že 50 orožnikov. Akademski senat, ki je nedavno protestiral zaradi postopanja vlade proti profesorju Manojloviću, bo te dni imel konferenco, v kateri označi svoje stališče tudi v slučaju s profesorjem Šurminom. Prorektor poslanec dr. Bauer je odložil svojo čast. Njegov vzgled bodo posnemali tudi ostali profesorji. Ker je rektor na dopustu, bo bržkone ban Rauch imenoval profesorja Egersdorferja za prorektorja, da bo vodil vpise, promocije itd.

Ban Rauch proti časnikarjem.

Kakor poroča »Narodna Obrana«, je hrvaška vlada zaukazala mitroviški deželni kaznilnici, da pripravi čim prej prostorov za »nepokorne« žurnaliste, ki bodo v kratkem delali pokoro za svoje grehe. Višji državni pravdnik Vančaš iz Zagreba je bil baje te dni v Mitrovici, da vodi priprave za to najnovejšo »akcijo« barona Raucha.

Zadrski sokolski shod prepovedan.

Dalmatinsko namestništvo je prepovedalo splošni shod hrvaških sokolskih društev v Zadru. Namestništvo se sklicuje na napete razmere med Hrvati in Italijani, kakor tudi na to, da so bile lani v Zadru hrvaške demonstracije proti Italijanom.

Hrvatski emigranti proti akademskemu senatu v Zagrebu.

V ponedeljek večer so imeli hrvatski akademiki v Pragi shod, na katerem so sklenili resolucijo, ki v njej najostreje obsojajo »strahopetnost in podlost« svojih tovarišev, ki bi se za ta semester inskribirali na »osramočenem« zagrebškem vseučilišču, ter jim naznanjajo bojkot in jih proglašajo za »podle izdajalce« v skupni akciji za svobodo in čast vseučilišča. Ravno tako obsojajo »sramotno« postopanje akademskega senata in profesorjev, ki so tudi ob tej priliki pokazali, da v njihovih žilah še vedno teče Khyenovska kri. Končno izjavljajo, da se ima boj nadaljevati, dokler hrvaška »alma mater« ne zadobi popolnega zadoščenja. — Podobno resolucijo so sprejeli dijaki graškega in dunajskega vseučilišča, ki se v ožigled zadnjim dogodkom na avstrijskih vseučiliščih, ko so se profesorji in dijaki »združili v boju za svobodo vseučilišč«, sramujejo hrvatskih vseučiliških profesorjev, ki so pustili hrvatske dijake osamljene.

AVSTRO-OGRSKA.

Proračunski odsek.

Proračunski odsek je odklonil v svoji včerajšnji seji po dr. Adlerju predlagano peticijo, ki zahteva, naj se loči rudarstvo od delavskega in prideli trgovinskemu ministrstvu.

Tiskovni odsek

je razpravjal o imunizaciji državnoborskih razprav. Sklenili so, da se imunizirajo tudi izvajanja ogrskega državnega zbora. Nadalje se je sklenilo, da se ne sme objavljati zaplenjena vsebina tiskovin, če to sklene večina zbornice.

Jezikovni zakonski načrt.

»Dunajska nemška korespondenca« poroča, da je že izdelan jezikovni zakonski načrt razven nekaterih malenkostij. Koncem prihodnjega tedna se predloži ministrskemu svetu. Če se o vsebini do-

seže v ministrskemu svetu edinstvo, dobi takoj cesarjevo predsankcijo in se predloži državnemu zboru.

Včerašnje protinemške demonstracije v Pragi.

Češki radikali so priredili tudi včeraj popoldne velike protinemške demonstracije v Pragi. Vojaški stražniki uredništva nemških listov in nemška javna poslopja.

Vojaški dopusti ob žetvi.

Cesar je ukazal, da počiva letos tri tedne orožje zaradi vojaških dopustov ob žetvi.

REVOLUCIJO V AVSTRIJI NAPOVEDUJEJO AMERIŠKI AVSTRO-OGRSKI LIGAŠI.

Berolinski »Tageblatt« poroča iz Chicaga: Ameriška avstro-ogrška liga, ki šteje 2600 članov, dela na popolno prekucijo v Avstro-Ogrski. Liga se pogaja z ameriški socialisti kot avstrijskimi revolucionarji, katere hoče podpirati moralno in z denarjem. Nadalje so se združili v revolucionarno ligo proti Avstriji češka družba, slovanska liga in italijanska federacija. Vse navedene organizacije imajo 16 tisoč članov.

NOVA DRŽAVNOZBORSKA VEČINA.

»Union« poroča z Dunaja, da so se obrnili krščanski socialci na stranke desnice, ker hočejo vedeti, če bi bili voljni Poljaki, Čehi in Jugoslavlani v primerem trenutku osnovati novo zbornično večino, ki bi jo vodili krščanski socialci. Med posameznimi parlamentarci so se vršili v tem smislu že tudi neobvezni dogovori.

PROTI MODERNIZMU.

Würzburgski ordinarijat je uvedel disciplinarno postopanje proti župniku Heuermannu zaradi njegove modernistične brošure o Schellovih preklicih.

VSTAJA NA KITAJSKEM.

V Jinanu je izbruhnila vstaja. Vstaši so napadli in si osvojili nanške utrdbe ter si osvojili orožje in streljivo cesarskih čet. Zasedli so nadalje mesto Huetun, in se polastili železnice. Vstaške čete prodirajo proti Nankaju. Pobegnil je huetunski predsednik. Vstaši so porazili cesarske čete. Nemška admiraliteta je odposlala v Honkon dve topničarki in ukazala azijskemu brodogradu, naj ima pripravljene štiri križarice in sedem vojnih ladij.

BOJI ANGLEŽEV V INDIJI.

Iz Nahakaja se poroča, da je prodrla brigada generala Baretto do Boriške doline, kjer se je bil hud boj. Angleži so izgubili 29 mož.

PORAVNAN SPOR MED TURČIJO IN FRANCOSKO.

Turčija je popolnoma odnehala v zadevi francoske družbe v Herakleji na zahtevo francoske vlade, ki je izjavila, da mora biti rešena zadeva do četrtega.

Dnevne novice.

+ **Junaški slovenski burši.** V Inomestu so — kakor poroča »Tagespost« prišli na shod nemškega svobodnomiselnega buršovstva tudi slovenski dijaki ter izjavili, da so z Nemci solidarni v boju za akademiško svobodo. Torej tudi v Inomestu se zavzemajo slovenski liberalni dijaki — kako se neki pišejo? — za Wahrunda in odobrujejo njegovo pisarjenje proti katoliškemu ljudstvu. Si bomo dobro zapomnili. Veseli nas pa vendarle, da se slovenski dijaki tako zavzemajo za akademiško svobodo. To nas potrja v itak že trdnem prepričanju, da bodo še ta teden slovenski liberalni in radikalni akademiki nastopili na svobodnih akademiških tleh s svojimi znaki in čepicami! »Karolinec« je bore 20 — Vas, Slovencev, je gotovo — vsaj v Gradcu — vsaj šestkrat toliko. »Karolinci« gredo vzlic temu korajžno v avlo s svojimi društvenci in kaj ne bi Vi, ki ste tako navdušeni za »absolutno narodnost!« Liberalni dijaki — vsi na vseučilišče z znamenji vašega slovenstva! Le korajžo!

+ **Cesarjev jubilej.** Cesar je naznanil odboru za jubilejni izprevod, da se udeleži izprevoda dne 12. junija v dvorni loži z vsemi člani vladarske rodbine in z vsemi avstrijskimi knezi, skupno 80 oseb. Državni zbor zastopajo v slavnostnem izprevodu predsednik dr. Weiskirchner in oba podpredsednika.

+ **Vodovod za mesto Kranj in okolič.** Leta 1895. je bil v deželni zbor sklenjen zakon, da se zgradi vodovod za mesto Kranj in za vasi Šenčur, Srednja vas, Tupaliče, Hotemaže, Visoko, Milje, Britof, Gorenja, Primskovo, Klanec, Huje, Rupa, Voklo in Voglje. Za ta predlog so glasovale vse stranke v deželnem zboru, in cesar je zakon potrdil. V zakonu stoji, da največji stroški za vodovod ne smejo presegati 620.000 K. Za pokritje teh stroškov prispevajo: država s 40% prispev-

kom v najvišjem znesku 248.000 K, dežela s 30% v najvišjem znesku 186.000 K, mesto Kranj in udeležene vasi s 30% prispevkom v znesku 186.000 K, in sicer odpade od tega prispevka 127.091 K na mesto Kranj, 58.909 K pa na udeležene vasi. Poljedelsko ministrstvo je z dne 14. maja 1908. naznanilo, da izplača država svoj prispevek v treh letnih obrokih v letih 1908, 1909 in 1910, in sicer se bo tretji prispevek izplačal že začetkom leta 1910., kar tudi odgovarja dveletni stavbeni dobi. S tem so dani vsi pogoji za izvršitev zakona. Ali je zajetje Čemšenika ravno naj-srečnejša rešitev tega vprašanja ali ne, deželni odbor ni mogel zdaj več prenehati, ker stoji pred sankcioniranim zakonom, katerega mora takoj izvršiti zlasti zaradi velikega državnega prispevka, ki ga daje vlada izvršitvi tega projekta. — V svoji današnji seji je deželni odbor oddal zgradbo tega velikega dela trvdkama I. Bacher v Beljaku in Janescher ter Schnell, in sicer dobavi trvdka Bacher vse cevi in armature ter montažo, izkoplje jarke, izvrši vožnje, mostič čez Kokro in napravo korit. Ta dela so proračunjena na 438.577 kron. Trvdka Janescher in Schnell izvrši oba reservoarja, zajetje studencev in nekatera manjša dela med studencem in reservoarjem v Tupaličah; ta dela so proračunjena na 95.015 K. Najbrž se bo porabil za premostenje državnih most čez Kokro. V tem slučaju bi bil skupni popust obeh vrd 4714 K 43 vin. Ker je torej vsota, za katero se je delo oddalo, znatno nižja od najvišjega zneska, ki ga je določil deželni zbor, se bodo primerno znižali donesi države, dežele in prizadetih občin. Začelo se bo z zgradbo takoj, mesto Kranj bo imelo vodo najbrž že to zimo, vsa naprava bo izvršena v dveh letih.

+ **Administracijski svetnik gospod Emil Guttman umrl.** Iz Gorice smo danes dopoldne prejeli žalostno vest: Administracijski svetnik g. Emil Guttman, brat cesarskega svetnika g. Evgena Guttmana, je umrl. Vrli mož je določil skoro vse voje premoženje za ustanove slovenskim dijakom. Svetila mu večna luč!

+ **Poziv umetnikom-zbiralcem.** Naše umetnike, ki so na deželi in zbirajo za slavnostni sprevod ljudi, pozivlja slavnostni odbor, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v petek, 22. aprila, zvečer ob 6. uri v posvetovalnici v deželnem dvorcu, ker se bo v tej seji razpravljalo o važnih umetniških zadevah. Sploh se pa le-ti naprošajo, da vsak dan po dopisnici naznanijo centralnemu odboru, kje se nahajajo, koliko in katere ljudi so izbrali in kje bodo prihodnji dan, da se radi morebitnih nujnih zadev lahko stopi takoj z njimi v zvezo.

+ **Organizacija na Goriškem.** Novo kmečko posojilnico so ustanovili preteklo nedeljo na Kamenu pri Kobaridu. — V Biljah je imelo v nedeljo izobraževalno društvo predavanje. Kat. del. društvo v Mirnu je v nedeljo na izrednem obnem zboru sklepalo o spremembi pravil. Govoril je dr. Dermasti. — V Avčah sta predavala v nedeljo dr. Capuder in F. Kremžar. — **Deželna dacarja** sta imenovana: g. Feliks Dornig in g. Ivan Krečič.

— **Vodovod za Senožeče.** Zgradbo senožeškega vodovoda je oddal deželni odbor trvdki Teudloff in Dittrich za ofertni znesek 55.386 K 23 vin. s popustom 2915 K 6 vin.

— **Zlata poroka.** V Stranjah sta praznovala zadnji ponedeljek zlato poroko Anton Trobevesek in njegova žena Marija, rojena Štirn. Je pač zdrav naš planinski zrak. Kako zdrava pa je v svojem jedru družina zlatoporočencev, se je pokazalo na dan zlate poroke, ko so vsi odrasli udje te družine z resnično pobožnostjo prejeli sv. obhajilo.

— **Poročila** sta se na Blejskem otoku gosp. Josip Ažman ml. iz Boh. Bistrice z gospodično Francico Žerovc z Bleda dne 18. t. m. Čestitamo!

— **Poročil** se je 17. t. m. v Predosljah organist Olojzij Oven z gospodično Frančiško Sajovic iz Predoselj. Čestitamo!

— **Vojaška vest.** Podpolkovnik pešpolka št. 1. v Opavi, Jernej Aljančič, je imenovan za polkovnika.

— **Če so vsi »ano«.** Slavno uredništvo »Slovenca« v Ljubljani. V smislu § 19 tiskovnega zakona zahteva se, da glede dopisa v št. 113 vašega cenj. lista od 16. maja 1908 z ravnostim napisom (Če so vsi »ano«) priobčite v postavnem roku na ravno tak način sledeči popravek: Ni res, da občinske doklade v II. Bistrici vedno »napredujejo«, temveč res je, da se zadnja leta manjšajo in sicer leta 1906 so znašale 41, l. 1907 37 in letos znašajo pa samo 36%. Županstvo II. Bistrice, dne 18. maja 1908. — Podpis nečitljiv.

— **Epidemična bolezen miliarija** zopet razsaja na Dolenjskem. Pred kakimi štirinajstimi dnevi se je prikazala v mirnopski fari in se sedaj drži v tej fari v vaseh: Vrh, Jablan, Rvoh. Umrlo je dosedaj do

20 oseb in to izključno ženske. Epidemija se jako razširja. V varnost se je ukrenilo že vse potrebno. Kakor znano, zahtevala je ta strašna epidemija pred tremi leti v Toplicah mnogo žrtve.

— **Dr. Karol Slanc,** advokat iz Novega mesta, ki je bil, kakor znano, hudo bolan, se je podal v Toplice na Dolenjskem, da si utrdi zdravje. V Toplicah ostane par tednov. Zdravje se mu je že skoraj popolnoma vrnilo.

— **Obravnave II. porotnega zasedanja za leto 1908.** v Novem mestu se začne dne 1. junija ter se vrše po tem redu: Dne 1. junija Jožef Debeljak, goljuha. Dne 2. junija Franc Lipar, uboj § 140 k. z. Ravno ta dan še ena obravnava in sicer Anton Žnidaršič, težka telesna poškodba §§ 152, 155 b, 156 a pred ravno tem sodom. Četrta obravnava Janez Kobeta zavoljo uboja še ni razpisana.

— **Umrli** je v Vodica g. Anton Jereb, oče notarskega kandidata gosp. Rado Jereba.

— **Učiteljska vest.** Za suplenta na tukajšnji vadnici je imenovan gosp. Anton Lenarčič, učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, ker je vadniški učitelj gosp. Ivan Janežič imenovan za okrajnega šolskega nadzornika.

— **Zopet velik požar.** — **Človeška žrtev.** Iz Trebnjega se nam piše: V nedeljo, 17. t. m., popoldne je nastal v vasi Štamperka pri Trebnjem grozen požar, ki je v dobri uri docela vpepelil dve hiši z vsemi gospodarskimi poslopji (Omahen in Redek). Nepopisna je že bila nevarnost, da se vname cela vas, ker je vlek el močan veter, vendar se je posrečilo neumornim ognjegascem omejiti ogenj. Pohvaliti moramo vrle ognjegasce iz Trebnja, ki so bili takoj na kraju nesreče ter neustrašno započeli rešilno delo. Zahvaliti se moramo tudi ognjegascem iz Velike Loke in Št. Ruperta, ki so nemudoma prihiteli na pomoč in pomagali omejiti divji ognjeni element, da ni objel cele vasi. Kdo da je zažgal, se ne ve. Nekateri trdijo, da je zažgal neki železniški delavec, ki je s sumljivo naglico hitel od Štamperke proti gozdu, takoj nato pa da je izbruhnil ogenj. Mogoče ... Grozni požar je zahteval tudi človeško žrtev. Ko je 16letni delavec Anton Marinčič, doma iz Selc pri Doberniču, zagledal ogenj, se je tako prestrašil, da se je takoj onesvestil in ponoči nato — umrl. Smrt vsled samega strahu; čuden slučaj ...

— **Nesreča.** Ko so se vračali v nedeljo Bovčani iz Loga domov, sta se splašila dva konja. Kovaški mojster Fr. Fon je skočil z voza ter si zlomil nogo, sedlar M. Berginec pa je padel tako nesrečno, da je po noči umrl.

— **Umrli** je velespoštovanemu županu g. Zurcu v Kandiji sedem mesecev stari sinček. Naše najiskrenejše sožalje!

— **Razpisane so učiteljske službe:** Služba nadučitelja v Kropi, služba učitelja na učit. vadnici v Ljubljani, služba nadučitelja v Podkrajju, služba učitelja v Poljanah nad Škofjo Loko, služba učitelja pri Sv. Petru v Ljubljani, služba učitelja v Loškem Potoku.

— **Utonil** je pri Zagorju v potoku Medija čevljar Gregor Pungartnik.

— **Izredno debele šparglje** je pridelal baron Bianchi v Rubijah, sedem špargljev tehta 1 kg.

NOVI VOLIVNI RED ZA DALMACIJO.

Novi volivni red, ki ga je sestavil dalmatinski deželni odbor, bo menda še ta teden predložen v odobrenje. Da se to ni že prej zgodilo, je pripisati prevajanju, ki je rabilo mnogo časa. Kakor je zvedela »Hrvatska Korespondenca« od hrvaških poslancev, se vlada za sedaj ne bo bavila z načrtom volivne reforme. Državni zbor bo namreč deloval ves junij mesec, s 23. junijem pa poteče že doba dalmatinskega deželnega zbora. Potem se razpiše nove volitve temeljem sedanjega volivnega reda za Dalmacijo. Volitve se bodo vršile šele v zadnjem četrtletju tega leta. Novi dalmatinski deželni zbor se torej menda letos ne bo več konstituiral. Da bi vlada deželni zbor dalmatinski razpustila pred potekom poslovne dobe, za to ni pravega razloga.

Stajerske novice.

— **Š Novoimenovani škof sarajevski Ivan Sarič** bo bival ta teden v misijonski hiši sv. Jožefa nad Celjem. — Bog ga ohrani mnoga leta!

— **Velikanski požar zabranjen.** 17. t. m. ob pol 12. uri ponoči je izbruhnil ogenj v skladišču na koroškem kolodvoru v Mariboru. Vnele so se iz nepoznanega vzroka smolnate baklje, ki so bile ondi shranjene. Ogenj je še pravočasno zapazil nočni čuvaj Franc Ziringer. Poklical je takoj požarno brambo žne železnice, ki je ogenj hitro pogasila.

— **Š Umrli** je pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah 19. t. m. vpokojeni nadučitelj g. Josip Zirngast, star 64 let.

— **Š Poskušen samoumor.** V ponedeljek jutraj se je skušal v Mariboru zastrupiti trgovski sodnik Grille, ker ima prebiti neko kazen. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se mu je stanje že na bolje obrnilo.

— **Š Sklep šolskega leta v Celju** je na vseh mestnih šolah 4. julija, na okoliški slovenski šoli pa 5. avgusta, ker je bila januarja zaprta radi bolezni.

— **Š Zidanje nove hiše v Celju in drugo.** Končno je vendarle dobila posojilnica v Celju (stara v »Narodnem domu«) po mnogih rekurzih in spletkah nemških magistratovcev dovoljenje, da sme zidati novo hišo na že davno kupljenem stavbenem prostoru. Trinadstropna hiša bo stala na enem najlepših prostorov v Celju ob treh ulicah: Ring, Graška in Kovaška ulica. Zida jo stavbeni mojster Golgranc. Dne 18. t. m. so že začeli podirati staro bajto, dočim so na drugem koncu že precej zemlje izkopali za podzidje. — V bližini te stavbe, istotako v Kovaški ulici, se ravnokar iz tal vzdiguje nova stavba davkarije. — Ob davkariji bodo uravnali na novo imenovano Karl-Traunovo ulico za okoli 3000 K. Tako se bo v tem delu mesta marsikaj polepšalo. — Ob prodajalnicah Zvezne trgovine in trgovca Stermeckega je dala posojilnica napraviti moderna izložbna okna ob celi črti. — Najbolj starinski značaj še ima Celje v Gosposki ulici, ki zaostaja za tokom časa. Tudi starinski značaj Glavnega in Cerkevne trga se misli sčasoma izpremeniti, ker nameravajo hišo lekarne Schwarzl ter kaplanijo podreti ter v tej črti napraviti naravnost novi most čez Savinjo. — Cevi za celjski vodovod so do Vojnika že navozili na cesto.

— **Š Z drevesa** je padel v Studenichah 11-letni Josip Krivec ter si zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

SLOVENSKI LURŠKI ROMARJI NA POTI V DOMOVINO.

N a r b o n n e. V ponedeljek se skupno poklonili lurškemu škofu. Bili ljubeznivo sprejeti. Pevci zapeli narodne pesmi. Naše petje tuji občudujejo, vzhledno vedenje hvalijo. V torek po slovesu odpeljali, zapustivši Lurd.

Ljubljanske novice.

lj **Štrajkati** je pričelo včeraj delavstvo ljubljanske tvornice za lep. Staremu delavcu je bila odkazana slabša služba. Delavstvo je prosilo, naj se mu da prejšnja služba. Ker ravnateljstvo ni ugodilo, se je pričela stavka. Tudi ostale delavske zahteve so primerne in skromne. Upamo, da ugoditi ravnateljstvo delavskim zahtevam. Saj je nagib stavke plemenit, ker se poteguje delavstvo za svojega tovariša, ki se mu je poslabšalo stanje. Stavkajočih je okoli 90.

lj **Od društva hišnih posestnikov v Ljubljani.** Vabijo se nujno vsi oni posestniki novejših hiš, ki so pred kratkim dobili poziv za plačevanje deželnih doklad od teh hiš, da pridejo sigurno v petek, dne 22. t. m. ob 8. uri v malo dvorano hotela »Union«, ker se bo vložil po pravnemu zastopniku društva brezplačno skupni priziv zoper predpis tega davka. Odbor društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

lj **Umrli so:** Ana Janežič, služkinja, 52 let, Radečkova cesta 11. — Feliks Matjan, zavarovalni uradnik, 30 let. — Angela Malnar, delavčeva žena, 37 let.

lj **Društvu za varstvo otrok** je podarila gospa Helena Bavdek 10 K mesto venca umrlemu gospodu Jakobu Vrečar, posestniku v Mostah.

lj **Zaradi grbe.** Danes ponoči se je zidarski vajenec Karel K. v neki kavarni tako nerodno obnašal, da je natak za pazil v njegovem žepu nabit samokres in to javil policijskemu stražniku. Iz pa je potem stavil k uradu, kjer je K. izpovedal, da se je nameraval ustreliti, ker ga je sram, da je grbast. Pri osebni preiskavi so našli pisma, iz katerih je povzeti, da je res nameraval samoumor. Ker je pa tudi priznal, da je včeraj poneveril nekemu svojemu tovarišu 40 K denarja in se pripeljal z njim v Ljubljano, so ga oddali sodišču.

lj **Prijet potepuh.** Predvčerajšnjem se je vtihotapil v hlev na Marije Terezije cesti zaloge Puntigamskega piva, 47letni, že 13krat predkaznovani potepuh in tat Pavel Omejc iz Studenčic, ter ukradel dve konjski odeji. Ko ga je na dvorišču srečal založni uradnik, se mu je Omejc zoperstavil z odprtim nožem in ga je šele s pomočjo domačega hlapca premagal in izročil policiji. Oddali so ga sodišču.

Razne stvari.

Kako izšli ameriška policija izpovedbe.

Iz New Jersey dohajajo senačna poročila o postopanju policije z jetniki, da izsilijo izpovedbe. Nekega Čeha so zaprli, ker so sumili, da je umoril nekega posestnika, njegovo ženo in dekle. Tri dni ga niso pustili spati, ga gonili po zaporu in ga izpraševali. Ker ga niso spravili v protislovja, so ga prisilili, da je oblekel krvavo umorjenčevo obleko in ga silili, da naj pri-seže, da ni morilec. Izmučen jetnik se je zgrudil in izpovedal, kar so hoteli. Končno so dognali, da je nedolžen. Mož je izjavil, da je priznal zločin, ki ga ni napravil, zgolj zato, da ga več ne trpinčijo.

Ker ni hotela jesti podgan. V Bostonu se je g. L. Hodgson sodnijsko ločila od svojega moža, ki je profesionalni lovec podgan. Mož je prinašal nalovljene podgane domov in silil ženo, naj mu jih na različne načine pripravi, potem je pa silil njo in otroke, naj ž njim to pečenko jedo. Če se je žena branila jesti, jo je mož pretepel. Po zavžitju take pečenke je ženi vedno postalo slabo. Sedaj se je sodnijsko ločila od ljubeznivega moža.

Oče umoril sina. V Rudesheimu (Rheinpfalz) je zabodel v prepiru 46letni delavec Reiff svojega 25letnega sina. — Očeta-morilca so zaprli.

Telefonska in brzojavna poročila.

RUSINSKI NUJNI PREDLOGI.

Dunaj, 20. maja. Po prečitaniu došlih vlog so prišli v današnji seji državnega zbora na vrsto rusinski nujni predlogi. Prvi predlog je na vrsti glede upravne uredbe v Galiciji. Predlagatelji navajajo krivice, ki se gode Rusinom.

VSEUČILIŠKE AFERE.

Dunaj, 20. maja. Nemški krščanski socialci proglašajo kot laž, da bi se dogovarjali z zastopniki drugih narodnosti.

Gradec, 20. maja. Popolnoma na tihem se je včeraj vršila na graškem vseučilišču promocija »Karolinca« Aldriana.

Inomost, 20. maja. Veliko razburjenje povzročajo včerajšnji burni prizori pred hišo katol. akademiškega društva »Austria« in pred uredništvom krščansko-socialnega lista »Tiroler Anzeiger«. Mnogo strahu vzbujajo vest, da bodo prikorakali v mesto tirolski kmetje. Namestništvo je odredilo obširne varnostne priprave. Orožništvo je pomnoženo, vojaštvo konsignirano. Po noči in danes dopoldne je bil mir.

Dunaj, 20. maja. Liberalni dijaki so konservativne diake danes iztisnili iz vseučiliške avle.

ISTRSKA VOLIVNA REFORMA SANKCIONIRANA.

Pulj, 20. maja. Cesar je sankcioniral istrsko volivno reformo. Deželni zbor se kmalu razpusti in razpišejo nove volitve.

ZAGREBSKO VSEUČILIŠČE IN RAUCH.

Zagreb, 20. maja. Danes je nabita na vseučilišču izjava akademičnega senata, v kateri izjavlja, da je on vzel stvar v roke ter poziva dijaštvo, naj se pomiri in naj ne dela kakih krivic.

Zagreb, 20. maja. V Zagreb je došlo 100 orožnikov. Danes je bilo okoli vseučilišča najmanj 200 orožnikov, da omogočijo vhod na vseučilišče onim, ki bi hoteli na vseučilišče, otvorjeno po Rauchu.

Zagreb, 20. maja. Policija je prišla v stanovanje dr. Leva Mazzure in zahtevala od njega denar, poslan za akademično mladino. Dr. Leo Mazzura je dejal, da nima denarja, denar poslan v Prago, je bil pa njegov. Nato je policija zopet odšla.

IZROČITEV HRVAŠKIH DELEGATOV.

Zagreb, 20. maja. Tu smatrajo vest, da je imunitetni odsek sklenil predlagati zbornici, da se izroči hrvatske delegate, za prenatrgeno. Odsek se še menda niti ni bavil s tem vprašanjem.

DVOBOJ V PETERBURGU.

Peterburg, 20. maja. Med vodjo okto-bristov Gračkom in vodjo kadetov Melju-kov se vrši radi nekega prepira dvoboj. Pogoji: Kroglice, dokler ni eden nasprotni-kov ranjen.

ANGLEŠKI KRALJ V PETERBURGU.

London, 20. maja. Angleški kralj Ed-vard obišče rusko carsko dvojico in osta-ne en teden v Peterburgu.

MILIJONARJA USTRELIL NJEGOV SIN.

New York, 20. maja. Milijonarja Ste-ryja je v pisarni ustrelil njegov sin, kate-remu ni hotel dati dovoljenja, da bi se bil poročil z revno deklico. Sin je nato tudi sebe ustrelil.

ZITNE CENE.

Budimpešta 20. maja.

Pšenica za maj	11.25
Pšenica za oktober	10.10
Rž za okt.	8.80
Koruzna za maj	6.56
Oves za okt.	6.81

Efektiv: 10 ceneje.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

čas	čas opa- zovanja	stanje baro- metra v mm	tempe- ratura na Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
19	9 zveč.	741.9	19.7	sl. szah.	jasno	
20	7. zjutr.	42.3	15.0	sl. jvzh.	"	0.0
	8. pop.	39.7	27.0	sr. jvzh.	"	

Srednja včerašnja temp. 19.1°, norm. 14.5°.

V prijaznem kraju ljubljanske oko-lice, priljubljenem shajališču izletni-kov, se takoj odda v najem

gostilna in trgovina

v lepih na novo urejenih prostorih pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe naj se pošljejo pod: »Gostilna in trgovina« poste restante Ljubljana. 1251 5-1

Hiša v Dravljah št. 51

pri Ljubljani, v kateri se nahaja gostilna, z gostilniško opravo, gospodarskim poslopjem in zemljiščem, se bode 1249 3-1

dne 1. junija t. l. ob 10. uri dopoldne prostovoljno na javni dražbi prodala. Dražbeni pogoji se bodo pred začetkom dražbe prečitali na licu mesta; pojasnila v tej zadevi daje lastnik Alojzij Sojer v Novi vasi pri Rakeku.

Nad St. Vidom je 1176 3

griček

naprodaj s prijaznim razgledom, kjer je posestvo, ki obsega do 1 orala zemlje, s sadnim drevjem in malo gozda. Zelo pri-pravno za letovišče. V bližini je studenec z jako dobro vodo. Poizve se v prodajalni na Sv. Petra cesta 14 v Ljubljani.

1252 3 1

Oklic.

V zapuščinski zadevi g. Ivana Jeglič se na predlog dednih udeležencev dovoljuje prostovoljna sodna javna prodaja v zapuščino spadajočih premičnin in sicer prodajalniške oprave, špecerijskega blaga, vinske posode, starih vozov nahajajočih se na Selu pri Žerovnici.

V to svrhu se določa narok na lice mesta na Selu pri Žerovnici št. 16 na dan

25. maja 1908 ob 9 uri popoldne.

C. kr. okrajna sodnija v Radovljici odd. I.

dne 11. maja 1908.

Na prodaj je

nova hiša

močno zidana, obstoječa iz 5 sod, 4 kuhinj in shramb. Zraven je lep sadni vrt. Proda se po jako ugodni ceni. Natančneje se poizve v Rožni dolini št. 203. 1255 4-1

P. n. gostilničarji

člani ljubljanske zadruga, se uljudno vabijo na zelo važen

sestaneč

v zadevi jubilejne slavnosti

v petek, dne 22. maja t. l., ob 2. uri popoldne v dvorano gospoda Anzlina na Resljevi cesti 20. — Pridite točno!

1250 1-1 Odbor.

Širite, naročajte „Slovenca“!

Razpisuje se služba 1253 2-1

organista in cerkovnika v trgu Mokronog.

Oženjeni obrtniki imajo prednost.

Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je, iznajti najboljšo sredstvo za rast las, to je

Kapilor št. II.

Isti deluje, da po-stanejo lasje gosti, dolgi in odstranjuje prhljaj (luskine) na glavi. — Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Ju-rišič, lekarnar. Pakrac št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštним povzetjem. 814 20-7

Varaždinske toplice staroslavni žvepleni vrelec na Hrvaškem.

Odlikovan z veliko zlato kolajno, častnim znamenjem na mejnarodnih zdraviliških razstavah na Dunaju 1903 in v Budapešti 1896. Ob železnični progi, ki vodi v Zagorje, s poštno postajo, brzojavom in telefonom. Analiza po dvor. svet. dr. Ludwig-u I. 1894. Vrelec ima + 58° C, žvepleno močvirje izvrstno učinkuje proti revmi v členih, vnetju kosti, protinu, nevralgiji, ischiasu, ženskim boleznim, kožnim in tajnim boleznim, kronično bolnim ledicam, skrufuloznosti, rachitisu, proti zastrupljenju po svincu in živem srebru. Uživanje zdravilne vode proti boleznim v goltancu, prsih, jetrah, želodcu in črevesih.

Elektrika, masaža, zdravilni zavodi in hoteli. Na novo zidan zdravilišni hotel z lepimi sobami, krasno lego, najmodernejšo opremo, kopelji v poslopju, vspenjača, električna rasvetljava, elegantne čitalnice, restavracija, kavarna.

Izvrstna pitna voda. Solčne kopelje. Zdravljenje po Kneippu.

Celo leto odprto. Sezona od 1. maja do 1. okt. Krasen velik park, širni nasadi, prijazni izleti, vojaška godba. Plesne zabave, koncerti i. t. d. Na postaji Varaždinske-Toplice čakajo gostov vozovi, pri prednaročilu tudi separadni vozovi. Kopališčni zdravnik dr. F. Matkovič in občinski zdravnik dr. M. Loncsarek. Prospekte pošilja zastoj in franko

1254 3-1

kopališčno ravnateljstvo.

! Novost!

Zastoj in poštne prosto naročajte moj

novi veliki cenik s koledarjem

ki obsega vsakovrstna darila in druge družini vedno dobro služee predmete.

Fr. Čuden, urar in trgovec v Ljubljani.

959 10

Velika zaloga oblek za gospode in dečke.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene.

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

595 22

Priznana najboljša delavnica za izdelovanje oblek po meri.

Velika zaloga domačega in pristno an-gleškega blaga.

Podružnica v Spijetu.

Dolniska glavna 11 K 2,000.000. 11

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča

žrebanje glavni dobiček

promese na srečke iz l. 1864, cele à K 22.—, polovice à K 12.—, 1. junija K 300.000.—

sprejema vloge na knjižice in na tekočiračun ter je obrestuje po 4 1/2 %.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond 11 K 200.000. 11

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 19. maja 1908.

Predsedstvena naznanila.

Župan naznanja, da je bil izvoljen za predsednika »Mestne hranilnice« notar Ivan Plantan, za podpredsednika pa pl. Trnkoczy; Anton Svetek za pisarniškega ravnatelja in v upravni svet g. Feliks Urban.

Proslava vladarjevega jubileja.

Poroča občinski svetnik Šubic, ki prečita županove nasvete o praznovanju vladarjeve šestdesetletnice po ljubljanski občini. Poročilo navaja med drugim, da se je strl birokratizem in absolutizem pod vladanjem Niegove cesarosti. Narodi žive najlepše življenje (dr. Tavčar: »V Celovcu!«). Župan nasvetuje, naj se praznuje vladarjeva šestdesetletnica 1. na zunaj, 2. z dobrodelnimi ustanovami in 3. z izboljšanjem stanja mestnim uradnikom in slugam.

Zunanje slavnosti in prireditve.

1. Slovesno se odkrije na cesarjev god, dne 4. oktobra 1908 cesarjev spomenik, ki se postavi v park pred justično palačo. Poleg ljubljanskih društev se povabijo k odkritju tudi slovenski župani s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega in Primorskega.

2. Za šolsko mladino mestnih ljudskih šol obojega spola se priredi jubilejna slavnost v drugi polovici septembra in sicer po sledečem sporedu: a) dopoldne slavnostni izprevod s sv. mašo na prostem; b) popoldne javna veselica šolske mladine na travniku pod Turnovo graščino. V spomin vladarjeve 60-letnice se nabavijo črno-žolti trakovi za šolske zastave.

3. Na dan 2. decembra letos naj se razobesijo v proslavo cesarjevega jubileja zastave. Ob 7. uri zjutraj naznanj 21 strel v Gradu slavnostni dan. Ob 7. uri zjutraj priredi budnico vojaška godba. Opoldne ima občinski svet slavnostno sejo. Tudi ob tej priliki se ustrelj 21krat na Gradu. Zvečer naj se mesto razsvetli. Vojaška godba priredi zvečer mirozov. Opoldne se pogoste mestni ubogi v obeh mestnih ubožnicah. Dne 1. decembra se izplača mestnim ubogim dvakratna podpora. Zvečer ob 6. uri se pogoste mestni delavci v veliki dvorani Mestnega doma.

Dobrodelni čini mestne občine ob vladarjevi šestdesetletnici.

1. Za cesarjev jubilej se ustanovi počitniška naselbina učencev ljubljanskih ljudskih šol. Kupi naj se zato grad dr. Globočnika pri Cerkljah za vsoto 21.000 kron, 2.000 kron bo stala poprava. Grad ima 27 arov velik vrt in dve 4 ha obširni parceli. Grad leži ob potoku Reke za vasjo Grad. Naredijo se vodne in zračne kopelji. Prostora je za 140 do 150 otrok. V poslopu se nastavi oskrbnik s plačo 1000 kron, otrokom lahko kuha njegova žena. Naselbina naj nosi ime »Paradiž«. Selila naj bi se deca peš. Na Skarčni bi se odpočila in okrepla. Pred in po počitniški dobi bi pa v »Paradižu« lahko prebili svoj dvetedenjski dopust mestni uradniki, hrano bi jim lahko preskrbel oskrbnik.

2. Sedanja mestna otroška vrta se izpremenita v otroški zavetišči, v katerih bi dobili zavetišče ne samo otroci, ki še niso podvrženi šolski dolžnosti, marveč tudi taki, ki pohajajo šole, a jih redniki ali starši ne morejo nadzorovati v izvenšolskih urah. Stalo bo to 2.600 kron več kolikor staneta dosedanja otroška vrta.

3. S 1. januarjem 1909. se ustanovi »Mestna bolniška blagajna za posle«. Dokler ne bo presegalo število priglasihih poslov 1000, jo vodi uradnik »Mestne posredovalnice za delo in službe«, ki dobi za to nagrado, ko se pa preskoči to število, se nastavi posebna uradniška moč.

4. Na odsekov predlog se sklene, da se napravi 20 ustanov po 100 kron za take obrtnike, ki so prišli v revščino po tuji kriyidi. Te ustanove naj se razdele 2. decembra.

Za mestne uradnike, sluge in počišjsko stražo.

Izjednačijo se plače mestnim uradnikom in slugam s plačami državnih uradnikov in slug. Obenem se znižaj službena doba uradnikov in slug na 35, policije pa na 30 let.

Delavske hiše.

Da se omogoči zgradba delavskih hiš, se določi za to glavnic 200.000 kron.

Izdatki za proslavo vladarjevega jubileja.

Vsi stroški za proslavo vladarjevega jubileja so proračunani na 280.000 kron. Najame se za to 4 1/4 % posojilo pri »Mestni hranilnici«, ki se poravna v 50 letih.

Dr. Majaron predlaga, naj se odobre predlogi en blok.

Za uradništvo »Mestne hranilnice«.

Dr. Tavčar: Pridružujem se predlogu dr. Majarona. Ob takih prilikah ne kaže, da se debatira. Predlagam pa sledečo resolucijo: Ob priliki, ko so se izboljšale plače mestnemu uradništvu, pričakuje mestni svet, da izboljša vodstvo »Mestne hranilnice« plače svojemu uradništvu. Pri glasovanju obveljajo soglasno predlogi poročevalca in resolucija, ki jo je stavil občinski svetnik dr. Ivan Tavčar.

Burna razprava o zakupni pogodbi med mestno občino in najemnikom nove Švicarije.

Poroča dr. Triller, ki čita posamezne točke pogodbe, ki se skleni zaradi prezidave Švicarije z gostilničarjem Kendo. Občinska svetnika Franchetti in Turk se vstopita pred poročevalca. Točke, da se zgradi nova Švicarija do 1. julija 1909., da mora napraviti zakupnik sam vso opravo, da morajo znati nastavljeni slovensko, se rešijo hitro in gladko. Pri § 4., ki določa, naj najemnik ne pomnoži svojega seksteta in da želi občinski svet, naj se ožira najemnik na godbo, ki jo podpira občina, se vname živahna razprava. Turk se toplo zavzema za »Meščansko godbo«. Če g. Kenda ni zadovoljen z njo, bo pa kak drug najemnik. Šubic: »Tako je«. Občinski svetnik Lenče: »Naj se ne sili gostilničarja, da najema gotovo godbo. Najema naj godbo, ki jo sam hoče.« Turk: »Občina ima vsaj to pravico, da stavi pogoj, naj gostilničar najemnik jemlje godbo, ki jo zdatno podpira občina«. Občinski svetniki Velkavrh, Sajovic, Milohojca, pl. Trnkoczy se izjavijo v smislu izvajanj občinskega sveta. Lenčeta. Poročevalec pojasni, da se po besedilu pogodbe Kenda ne more siliti, da najema »Društveno godbo«, ker je to le želja, ne pa pogoj, da če je le moč, naj najema po magistratu subvencionirano godbo. Pri glasovanju točka 4. ne dobi večine in zato odpade. Turk: »Potlej pa sami bodite.« Lenče: »Kenda ne bo rešil subvencije 12.000 kron.« Pri nadaljnji točki o dobi pogodbe pravi poročevalec, da želi odsek, naj se določi najemniška doba od 15 na 10 let. Občinski svetnik Turk se medtem prepira z drugimi občinskimi svetniki zaradi godbe. Župan ga opomni, da je o prejšnji točki že končana razprava. Občinskemu svetniku Plantanu se zdi ta predlog glede na 10-letno zakupno dobo preobširen. Izkušnje imamo s Kendo v »Narodnem domu«, kjer je tako gospodaril, da je pognal vse goste iz »Narodnega Doma«. Diskreditiral je podjetje. Mislim, da je pet let čisto zadosti. Nemir med občinskimi svetniki. Župan zvonji. Lenče: »Nečuvno je, da si upa kak občinski svetnik očitati obrtniku slabo gospodarstvo. Kdo je zavozil »Narodni Dom«? Ali hočete vedeti? Pravite, da je pognal goste. Saj jih nič ni imel, zato jih ni mogel pognati.« Župan se zavzema za Kendo, domačina, s katerim se ne sme hujše postopati, kakor se je s ptujcem Ederjem. Kenda ima v Švicariji goste in živi v dobrih, vredenih gospodarskih razmerah. Franchetti: »Saj se mu ne izplača, da napravi pogodbo za pet let, ko mora nabaviti toliko oprav.« Občinski svetnik Plantan se čudi, da se njegove besede tako tolmačijo. Vrabči so čivkali, kako je gospodaril Kenda v »Narodnem domu«. Izpolnil sem le svojo dolžnost kot občinski svetnik, da sem opozoril na to. (Lenče: Žalili ste ga!) Nekoliko so mi bile tudi znane razmere v »Narodnem domu«. On je tam slabo gospodaril v gostilni. Lenče: Občinski svetnik Plantan je žalil obrtnika. Kenda ima zdaj dobro obiskano gostilno, ki je priljubljena. »Narodni Dom« je uničila frakarija. (Velik nemir. Podžupan dr. pl. Bleiweis: »A pejte, pejte!« Medklic: »To »Slovenec« piše!« Lenče: »Res je pa le.« Predovič Lenčetu: »Saj bomo glasovali za 10 let!« Dr. Tavčar: »Take malenkosti, govori se o gospodarstvu. To bi spadalo v tajno sejo.« Lenče: »Naj se čuje v javni seji!« Sklene se z veliko večino, da se pogodba skleni za 10 let. Ostale točke pogodbe se mirno rešijo, le občinski svetnik Šubic obžaluje, da bo zdaj pri kraju tisti lepi mir, ki je bil dozdej v Švicariji. Župan: »Zdaj je prepozno.« Lenče: »Mi smo za napredek. Stalnost je nazadovanje.« Končno konstatira župan, da se je pri končnem glasovanju odobrila celotna pogodba. Dr. Tavčar: »Ali smo sklepni? Meni se zdi, da nismo.« Župan: »17 občinskih svetnikov je bilo navzočih pri glasovanju. Bili smo sklepni.«

Škropljenje.

Občinski svetnik Kozak želi, naj se škropi Mestni trg in tam, kjer se prodaja sadje, zelenjava in meso pred peto uro. Predovič: »Ni dovolj delavcev.« Župan: »Zdaj imamo delavcev za osem vozičkov,

24 jih je.« Med tem, ko je govoril Predovič, so zapuščali občinski svetniki hitro dvorano, župan pravi: »Ker nismo več sklepni, zaključujem sejo.«

Državni zbor.

Dunaj, 19. maja.

Nemške stranke.

Včeraj in danes so zborovale nemške stranke, da označijo svoja stališča nasproti nemiro na univerzah. Židovsko časopisje dela na vse kripnje, da razbije zvezo nemških strank ter osami krščanske socialce. Pri takih prilikah vrže liberalce v kot vse svoje narodnjaštvo in vsa načela, ako se treba združiti tudi z vragom proti krščanstvu. Saj vidimo, kako se slovensko, češko in italijansko dijaštvo vpreza v ojnice mednarodnega židovstva proti »klerikalnemu zmagu«. Zmaja si seveda hitro naslikajo na steno, saj je črnilo poceni. Bratje po duhu se vohajo in spoznajo.

Nemškonarodna zveza, ki ima tri ministre v kabinetu, je danes v svoji izjavi odpovedala vsako zvezo s krščanskimi socialci. Liberaluhi, ki imajo vedno polna usta svobode in naprednjaštva, odrekaio drugim vsako pravico prostega prepričanja. Teroristi so prve vrste. In mnogi cepci, ki znajo komaj dobro zapisati svoje ime ter šteti do deset, čvekajo o »napredku in omiki«. Teleta se jim morajo smejati.

Krščanski socialci bi ne bili vredni svojega imena, ko bi se metali pod noge Hocku, Stranskemu in drugim političnim šarlatanom. Zato z veseljem pozdravljamo sklep krščanskih socialcev, da so solidarni s Hagenhoferjem in tovariši, ki so branili akademično svobodo tudi za krščanske dijake. Sramota pa onim junakom, ki so danes psovali v zbornici poslanca Hagenhoferja. To je liberalna omika in naprednjaška olika. Kričali so, kakor Indijanci v cirkusu. Malik in tovariši so nujno predlagali, naj vlada kaznuje vse krščanske socialce, ki si ne puste v obraz pljuvati od golobradih židovskih fantičev, ter zatvori univerzo v Inomostu, ako krščanski dijaki ne poljubljajo rok Wahrunda. To in nič drugega nočejo liberalci.

Za vinogradnike.

Zbornica je danes nadaljevala razpravo o nujnem predlogu vinorejskega odseka, ki zahteva izdatnejše podpore revnim vinogradnikom, katerim je trtna uš okužila in uničila vinograde.

Dr. Korošec

je sinoči najodločneje pozivljaj vlado, naj ne podpira vinoreje le na Nižje-Avstrijskem, ampak tudi v južnih deželah. Tudi v tem vprašanju morajo kmečki poslanci biti solidarni. Govornik našteva razne želje in zahteve vinogradnikov, posebno da se odpišejo stara brezobrestna posojila. Vlada pa mora tudi poskrbeti, da Ogrski klenjeji strog zakon proti ponarejevanju vina. Sploh pa mora vlada nastaviti več strokovnih učiteljev ter izdatneje podpirati vzorno kletarstvo in vinorejsko združništvo.

Danes je poljedelski minister dr. Ebenhoch odgovarjal raznim predgovornikom ter zagotavljal v imenu vlade vsestransko podporo vinogradnikom. Vlada hoče tudi potrebno ukreniti, da bodo vinogradniki potom zadrug dobivali cenejšo galico.

Dr. Hočevar.

V imenu »Slovenskega kluba« je danes govoril še dr. Hočevar, ki je dokazoval, koliko škode so imeli vinogradniki vsled trtnu uši in drugih uim. Od 247.000 ha vinogradov je bilo koncem leta 1906 okuženih v Avstriji okroglo 166.000 ha, popolnoma uničenih 95.000 ha. Na Štajerskem n. pr. je bilo od 34.000 ha okuženih najmanj 24.000, uničenih pa 18.000. Na Kranjskem je trtna uš od 11.600 ha okužila 11.270, uničila 9300 ha. Na Goriškem je od 7000 ha okuženih 6400 ha, uničenih 4800. Ako vzamemo, da na hektaru vinograde zraste 30 hl vina po 40 K, potem moremo tudi izračunati škodo in izgubo. Škodo pa ima tudi država, ker od uničenih vinogradov ne dobi davkov. Prebivalstvo pa le pije drago in slabo tuje vino, in tako gre mnogo denarja iz dežele. Mnogo je dela, a malo ali nič dobička. Zato prebivalstvo beži v Ameriko in druge dežele. Vlada mnogo premalo stori za obnovenje vinogradov. Treba je tudi še povzdigniti vinorejski pouk in združništvo. Za Kranjsko zahteva govornik: 1. Da ostanejo vse dosedanje državne trtnice; 2. da se v okrajih Trebnje, Žužemberk, Mokronog in Radeče ustanove mali vzorni vinogradi; 3. država naj podpira razne društvene trtnice, kakor n. pr. v Št. Janžu, Št. Rupertu in Trebnjem; 4. na Trški gori pri Rudolfovem naj se ustanovi po-

izkusen vinograd; 5. enak vinograd je potreben na Belokranjskem, morda v Semiču; 6. državna klet v Rudolfovem naj se razširi in oskrbi s potrebnimi stroji; 7. vlada naj podpira vinorejske zadruge.

Dalmatinski poslanec Biankini je s svojim govorom vzbujal mnogo smeha, ko je priporočal pivcem in pevcem dobra dalmatinska vina.

Govorili so še Malik, tirolski poslanec Guggenberg, dr. Ploj, Liszt, Mayer in Brunner.

Končno sta dr. Korošec in dr. Ploj stvarno odgovarjala poslancu Markhlu, ki se pri vsaki priliki vtika v slovenske zadeve.

Nevaren spopad.

Minolo nedeljo so menda češki socialci v Pragi napadli češkega socialnodemokratskega poslanca Svečenega. Danes je češki socialist Nemecek koncem seje vprašal predsednika, kaj misli ukreniti, da se ne ponavljajo taki izgredi. V tem trenutku se zakadi kar deset socialnodemokratskih poslancev proti Klofaču kot voditelju čeških socialistov. Ko bi drugi poslanci ne posegli vmes, bil bi v zbornici krvav pretep. Krik je trajal več minut. Klofač je bil ves blede.

Predsednik dr. Weiskirchner odgovori, da hoče naprositi načelnike klubov, naj pouče vse svoje člane o dostojnosti in olik. (Bučen smeh.)

Ko je Klofač odgovarjal, nastal je zopet velik krik in vik.

Dopoldne so se zmerjali nemški poslanci, popoldne pa češki. Tudi ravnopravnost.

Seja se je zaključila ob 6. uri zvečer. Prihodnja seja jutri.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh gostilnah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

Izvanredna prilika!

V sredo pred praznikom Vnebohoda, t. j. dne 27. maja t. l. ob 9. uri vršila se bode v prijazni vasi Smartno poleg Litije

= prostovoljna = javna dražba

poslopja št. 20, v katerem se nahaja dobro idoča trgovina z mešanim blagom, žganjetočem in gostilno. K poslopu pripada več zemljiških parcel z ugodno lego in se bodo te parcele imenovani dan, ako ne bo kupca za celo posestvo, na drobno razprodajale. K zemljišču pripadajo tudi trije zaraščeni gozdi. Posestvo je arondirano.

Pogoji in pojasnila se bodo kupcem naznanila pred pričetkom dražbe. Na željo dá pojasnila tudi pred dražbo lastnik št. 20 Šmartno pri Litiji.

1204 3-2

Singerjevi šivalni stroji

kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se poznajo po tem znaku, 693 18

Ne dajte se zapeljati po reklam, ki ima edini namen, prodati že rabljene stroje ali take drugih tvrdk, zlorabeče ime Singer, kajti naših šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem, marveč jih občinstvu naravnost prodajamo.

Singer Co., ako. družba za šiv. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Istrska vina

Muškat beli, belo vino, teran, rudeče vino, kakor tudi najfinejši

tropinovec

se dobi pri lastniku

Anton Ferlan di Giorglo

1009 24-8

Rovinj, Istra.

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

11 Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“ 11

Danes v sredo nov spored.

166

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni.

Pozor!

Podpisani slavnemu občinstvu vljudno naznanja, da ima v zalogi (katera se lahko ogleda na pokopališkem dvorišču pri sv. Križu) veliko izbiro vsakovrstnih

nagrobni spomenikov

Izdelujejo se spomeniki na željo slav. občinstva po natančno in brezplačno izvršenih obrisih iz vsakovrstnih marmorjev: granita, sljenita, kraškega, kristalkega in kararskega, po najnižjih cenah.

Cene spomenikov od 30 K višje.

Z odličnim spoštovanjem

1170 6-3

Mihael Finžgar, kamnoseški mojster pri novem pokopališču.

Pozor

1049 30-12

p. n. gosp. gostilničarji, zasebniki!

Vinska trgovina Alojzija Zajca v Spod. Šiški pri Ljubljani

ima v zalogi najboljša in jamčeno **pristna vina** iz najslavnejših vinskih gor, kakor: dolenski cviček iz Gadove peči in iz Drenove, bizeljec, sromeljčan in druga štajerska vina, hrvaško, istrsko in goriško vino.

Cena zmerna; postrežba solidna in točna; uzorci na razpolago!

3 krojaške pomočnike
sprejme takoj **A. PRETNAR**,
kroj. mojst. Jesenice-Fužine Gorenjsko.

Hiša naprodaj.

Zaradi odpotovanja proda se nova pri-
tlična **hiša v Spodnji Šiški**, lepa lega,
hiša se dobro obrestuje, je še 10 let hišnega
davka prosta. Zraven je velik vrt, pripraven
za vsako stavbo. Kupci naj si blagovolijo
ogledati najdalje do 15. junija t. l. **Cena**
4300 kron, drugo je vknjiženo.

Več se izve pri lastniku v Spodnji Šiški
Planinska cesta šte. 237 pri
Ljubljani. 1149 7-4

Pozor! Čitaj! Pozor!

Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorskih
zelišč ter se izvrstno in z najboljšim uspehom
vporablja proti zastarelemu kašlju, bolih v
prsih, prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem
dihanju, astmi, pljučnem kataru, suhem kašlju,
tuberkulozi itd. 814 20-7 b

Delovanje izorno, uspeh sigurn. Cena je
franko na vsako pošto: a 2 steklenici 3 K 40 v.,
4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju, ali če
se pošlje denar naprej. Manj kot 2 steklenici
se ne pošilja. — Prosimo, da se naroča na-
ravnost od

P. JURIŠIĆA, lekarnarja
v Pakracu št. 65 (Slavonija.)

C. kr. oblastveno potrjeno 1- 39
učilišče za krojno risanje
Franja Jesih
Ljubljana, Starl trg št. 28.

Dobi se tudi kraj po životni meri.

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

naznanja prečistiti duhovščini, cerkvenim
predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
vzel znano 2795 52-10

podobarsko delavnico

umrlega g. **And. Rovška**,
Kolodvorske ulice šte. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem
vestno izvrševal svoj poklic in prosim za
zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela
pri rajnem g. Rovšku pridobil sem si
toliko spretnosti, da se bode v prihodnje
ravno tako solidno in kolikor mogoče po
nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.

Za dame! elegantne klobuke Za otroke!

ter vsakovrstne modele priporočam 2237

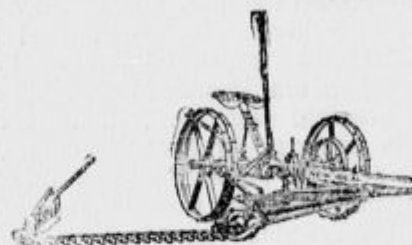
A. Vivod - Mozetič Ljubljana

Stari trg 21.

Modni salon trgovsko modnega blaga itd. Popra-
vila klobukov ceno in fino. Zunanja naročila točno.

Filijalka v Kranju na Glavnem trgu.

Poslano.

Podpisani imam čast naznaniti slavnemu
občinstvu, da so **kosilni stroji** z imenom
»Deering« iz Čikage po mnogih preiz-
kusih za kmetovalca najfinerji, najbolj priročni
in brez konkurence, kar lahko izjavljam vsled
lastnega prepričanja.

Priporočam torej vsem posestnikom, za-
htevajte edino le »Deering« **kosilne**
stroje, ki so sicer v ceni nekoliko višji, zato pa najboljši izmed strojev
te vrste. — Za priporočilo mi bode vsakdo hvaležen.

Zalogo teh strojev ima edino le tvrdka:

1209 2

Fr. Stupica v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1
Valvazorjev trg šte. 6. :
Vinko Ogorelc, Škofeljca, veleposestnik.

Samo 5 vinarjev

Vas stane, da zahtevate moj ravnikar izišli veliki
cenik, katerega pošijem zastoj in poštine prosto.

Veliki promet! □ Nizke cene! □ Dobro blago!

Nikelnaste ure od gl. 1-90 do gl. 12-—, srebrne ure od gl. 3-90 do
gl. 80-—, zlate ure od gl. 12-— do 500-—. Srebrne verižice od
gl. —90 do gl. 20-—, zlate verižice od gl. 10-— do gl. 250-—.

Velika izbira pripravnih krasnih birmanskih daril!

Priporočam se z velespoštovanjem

H. Suttner, urar in trgovec,
Ljubljana, Mestni

trg :
nasproti
rotovža.

Pozor

torej pri nakupovanju ur, zlat-
nine in srebrnine! Kdor si želi
kupiti dobro in zanesljivo uro,

naj se zaupljivo obrne na
prvo domačo eksport. tvrdko,

kjer bodele gotovo najboljše
postreženi. Imam ogromno

zalogo prve vrste švicarskih
žepnih ur, verižic, zapestnic,

obeskov, okraskov, uhanov in
prstanov z navadnimi in bri-

ljantnimi kamni; vseh vrst
budilk, stenskih in salonskih

ur, blago iz kina-srebra itd.
vse zaradi prevelike zaloge
po konkurenčnih cenah.

SLIVOVKA

tropinovec
kranjski brinjevec

875 104 11

Odlikovano
v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov
naprej po prav primerni ceni
v zanesljivi kakovosti v

veležgarnjarni in
rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,
Ljubljana,
Spod. Šiška, poleg Kosler-
jeve pivovarne.

Podružnice:

Trgova s menjalnicami: Graben 45, Mela stran, Most, ulica 17, Sadna, Brno,
Ulška Lipa, Četka, Kamenica, Hruševski Kamenec, Kobilica, Novi Mesto, Placa,
Grtava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Tabernstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogel Rennweg), III. La-
wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnenstrasse 88 a,
VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariahilferstrasse 79, VIII. Luchsenfelderstrasse
153, IX. Alserstrasse 39, X. Fawerthenerstrasse 19, XIII. Währingergasse 88,
XIX. Döblinger Hauptstr. 29, XIX. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 45 180 173

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Kapital K 20.000.000 Reser. zaklad K 8.500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk,
deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje
izrebranih zastavnic in obligacij, srečk in kuposov.